

INLICHTINGEN
SAMENVATTING

(IISAM)

11/76

Afdeling: Inlichtingen en
Veiligheid.

's-Gravenhage, 19 november
Prins Clauslaan 8
Tfn 81 43 21

Nr. : AIV/0964/S-76

Aan:
Zie verzendlijst

INLICHTINGENSAMENVATTING
(ISAM 11/76)

Deze ISAM is een nationaal inlichtingendocument.
Behoudens voorafgaande toestemming van het Hoofd
van de Afdeling Inlichtingen en Veiligheid van
de Luchtmachtstaf mag de inhoud niet

- a. ter inzage worden gegeven aan buitenlanders;
- b. ten overstaan van buitenlanders in discussie
worden gebracht;
- c. worden gekopieerd.

VERZENDLIJST (behorende bij Inlichtingsamenvatting nr. 11/76
d.d. 19 november 1976).

<u>Aan:</u>	<u>Ex.nr.:</u>	
Chef Staf (Luchtmacht) van de Inspecteur Generaal der Krijgsmacht	1	1)
Voorzitter van het Comité Verenigde Chefs van Staven	2	1)
C- CTL	3	
C- Vlb Soesterberg	4	
C- Vlb Leeuwarden	5	
C- GPLV/Vlb Deelen	6	
C- Vlb Volkel	7	
C- Vlb Eindhoven	8	
C- Vlb Twenthe	9	
C- Vlb Gilze Rijen	10	
C- 12GGW	11	
C- 3GGW	12	
C- 5GGW	13	
C- CRC/M1LATCC	14	
C- LVM Groep	15	
C- 1LK t.a.v. C- ASOC	16+17	
C- CLO	18 t.e.m.	20
C- LIMOS	21	
C- LETS)	22	
C- KKSL)		
C- KLS tevens Vlb Ypenburg	23	
Directeur Luchtmacht Stafschool	24	
Lumat	25	1)
LuLaMarat	26	1)
LuLaMarat	27	1)
MaLumat	28	1)
Lumat	29	1)
LaLumat	30	1)
LaLumat	31	1)
LuLamat	32	1)
LaLuMarat	33	1)
LaLuMarat	34	1)
	35	
<u>I.a.a.:</u>		
Voorzitter van het Comité Verenigde Inlichtingen- diensten Nederland	36	
Hoofd MARID	37	
Hoofd LANID	38+39	
Hoofd IDB t.a.v. Lu-Liaison Officier	40	
OOP/KLu	41	
DMLu	42	
EPNV d.t.v. YCVCS	43	

	<u>Ex.nr.:</u>
NMR-Neth. SHAPE t.a.v. Maj [REDACTED]	44
NMR-Neth. AFCENT t.a.v. Maj [REDACTED]	45
NAX-2ATAP t.a.v. Lt-Kol [REDACTED]	46
Neth. Support Unit AAFCE t.a.v. Lt-Kol [REDACTED]	47
C- 1LVG	48

Intern aan:

BDL - Plv.CLS - Sous-Chef Operatiën - Sous-Chef Plannen	49	
H- Afd.Ops Directie	} ter circulatie	50
H- Afd.Lu Bedr.Veiligheid		
H- Afd.Verbindingen		
H- Afd.Ops Behoeften		51
H- Afd.Plannen	} ter circulatie	52
H- Afd.Organisatie		
H- Afd.Fin.Beleid		
H- Afd.Autom.Aangelegenh.		
Archief Afd. Inlichtingen en Veiligheid		53
H- Sectie Contra Inlichtingen		54

-
- 1) ter info, daarna retour aan het Hoofd van de Afdeling Inlichtingen en Veiligheid van de Luchtmachtstaf.
 - 2) ex. 19 en 20 ter info, daarna retour aan het Hoofd van de Afdeling Inlichtingen en Veiligheid van de Luchtmachtstaf.

	<u>Blz.</u>
<u>HOOFDSTUK I - FEITEN EN ONTWIKKELINGEN</u>	I-1
<u>Warschau Pakt Algemeen</u>	I-1
<u>Decentralisatie van de Sowjet Luchttransportcapaciteit</u>	I-1
<u>Herwaardering prestaties MIG-25 FOXBAT</u>	I-1 + bi
<u>MIG-23 FLOGGERS bij de APVO</u>	I-2
<u>Prestaties SA-7 g/l gw</u>	I-2
<u>Mogelijke ontwikkelingen m.b.t. "air-to-air refueling" bij de Sowjet lsk</u>	I-2
<u>Warschau Pakt lsk en lvd middelen tegenover Centraal Europa</u>	I-3
<u>Vlieg- en oefenactiviteiten van de WP lsk in de DDR, Polen en Tsjechoslowakije gedurende oktober 1976</u>	I-3
<u>Luchttransport in het kader van de halfjaarlijkse troepenrotatie</u>	I-3
<u>Samenwerking gsk/lsk in de GSFG</u>	I-3
<u>Ontwikkelingen in de vliegtuigslagorde in de DDR, Polen en Tsjechoslowakije</u>	I-4
<u>Verkorting van de conversieduur op FLOGGER-B bij de jagerregimenten van het 16e TLL</u>	I-5 + bi
<u>SS-12 SCALEBOARD in de GSFG</u>	I-6
<u>ODD PAIR hoogtezoekradar in Tsjechoslowakije</u>	I-6
<u>CURL transportvliegtuig bij de Joegoslavische Luchtmacht</u>	I-7
<u>PUMA helikopters voor de Roemeense Luchtmacht</u>	I-7
<u>Midden-Oosten</u>	
<u>De Egyptisch-Libische kwestie</u>	I-7

Blz.:

✓ HOOFDSTUK II - ONTWIKKELINGEN BIJ DE LSK VAN "COUNTRIES
BORDERING ACE" M.U.V. DE WP LANDEN,
JOEGOSLAVIE EN ALBANIE

II-1/II-
+ bijl.(

✓ HOOFDSTUK III - VERBETERING VAN DE "GROUNDBASED" LUCHT-
VERDEDIGINGSCAPACITEIT VAN DE NVA

III-1/II:
+ bijl.

v HOOFDSTUK IV - WP OEFENING "SCHILD 76"

IV-1/IV-
+ bijl.(:

✓ HOOFDSTUK V - POLITIEKE ONTWIKKELINGEN

V-1/V-8

HOOFDSTUK V - POLITIEKE ONTWIKKELINGEN

SU-MONGOLIË.

1. Bij het officiële bezoek van partijleider Tsedenbal van de Mongoolse Volksrepubliek aan Moskou in oktober jl. zijn geen officiële verklaringen m.b.t. China afgelegd. Wel heeft de Russische partij tijdens het welkomstbanket erop gewezen, dat de SU en Mongolië speciale aandacht aan Aziatische vraagstukken schenken (Moskou's concept voor een Aziatisch veiligheidsstelsel) en dat Moskou bereid is tot een "structieve dialoog" met eenieder die tot een oplossing van deze vraagstukken wenst te geraken. Aangenomen wordt dat de SU met de nieuwe Chinese leiders een topontmoeting wenst. Opmerkelijk is de aankondiging van een nieuw grensverdrag tussen de SU en Mongolië. Voortvloeiende uit de noodzaak om tot enige grenscorrecties te komen, is het verdrag feitelijk een gemoderniseerde versie van het verdrag van Kiachta (1720). De aankondiging kan tevens bedoeld zijn als een signaal aan Peking om te demonstreren, dat Moskou zich in grensonderhandelingen alleszins flexibel vermag op te stellen. De Sowjet - Mongoolse grens is sedert 1944 vrijwel ongewijzigd gebleven. Wel annexeerde de SU in 1944 een uitgestrekt gebied in Noordwest - Mongolië dat zich aan het eind van de 17de eeuw van de sjoe-dynastie van Mongolië had losgemaakt (begin deze eeuw) en toen een semi-onafhankelijke status had (Tannu - Tuva). Mongolië heeft om hier ook de Mongools-Chinese betrekkingen te noemen, een protest horen tegen de laatste Chinese kernproef.

SU-China.

2. Onlangs verscheen van de hand van Sowjet-journalist Victor Serge een artikel in "France-Soir", waaruit Moskou's tevredenheid over de tactische zuivering van de vier "linksradicalen" in de Chinese leiders spreekt. Volgens Louis zouden de gematigde leiders in China, wanneer geïnteresseerd zijn in minder vijandelijke relaties met de SU, Moskou

nu op korte

nu op korte termijn een positief teken moeten geven. Louis toont zich ongerust over nieuwe anti-Sowjetgezinde verklaringen van de Chinese leiding. Volgens Louis zou China daarentegen de kansen moeten benutten die de huidige politieke constellatie in de SU nog biedt: de oude Sowjet-leiders zouden nog wel bereid zijn om tegenover Peking geduld te oefenen, maar de oude garde zou onder druk staan van jongere en aanzienlijk minder "sentimentele" kaderleden. Louis geeft te verstaan dat het China's laatste kans is om te verhoeden dat na verloop van tijd door deze "haviken" onherroepelijke besluiten m.b.t. China worden genomen. De "journalist" doet een beroep op de oudere generatie van legerfunctionarissen in de Chinese Volksrepubliek, die zijns inziens de Sowjet-rol in China's ontwikkeling en de militaire macht in de SU nog steeds waarderen. Het artikel van Louis, waarvan men aanneemt dat het het imprimatur van de hoogste Sowjet-instanties heeft, is voor het tijdschrift noemt en dreigementen uit weinig verzoeningsgezind. Wellicht oordeelt Moskou thans dat de zgn. gematigde leiders in sommige mate voor pressie gevoelig zijn, nu zij de "anti-partij klik" van linksradicale ideologen hebben uitgeschakeld. In de afgelopen jaren zijn er indicaties geweest, dat juist onder de gematigde politici in China voorstanders voorkomen van een minder uitgesproken confrontatiepolitiek jegens de SU. Ook in het verleden heeft Moskou door het oefenen van pressie enig succes kunnen boeken: in augustus 1969 schreef dezelfde Victor Louis een artikel over de mogelijkheid van een "preventive strike" tegen China's opkomende nucleaire macht. Dit artikel zou althans volgens sommige waarnemers mede van invloed zijn geweest op Pekings besluit met de Chinees-Russische topontmoeting van september 1969 in te stemmen.

Breznjev over China.

3. Op een voltallige zitting van het CC van de CPSU (25 oktober) verklaarde de Russische partijleider, dat de "kwestie van onze verhouding met China, zoals voorheen, een kwestie apart is. Daar volken zich ingewikkelde binnenlandspolitieke processen. Het is nu moeilijk te zeggen, wat de toekomstige politieke koers van de Volksrepubliek China zal zijn. Wel is duidelijk, aldus Breznjev, dat de

buitenlandspolitieke koers die

buitenlandspolitieke koers die Peking nu anderhalf decennium heeft gevolgd in de hele wereld fundamenteel in diskrediet is gekomen". alleen verklaart de SU zich bereid tot normalisering van de betrekking met China op basis van "vreedzame coëxistentie", de SU verklaart zich ook voorstander van herstel van "goede betrekkingen, die beantwoorden aan de beginselen van het socialistisch internationalisme". Overigens zal alles afhangen van het feit "welke positie de andere zijde zal innemen".

Albanië - China.

4. De recente zuiveringen van de linksradicalen in China en de benoeming op 23 okt. jl. van Hua Kuo-feng tot partijvoorzitter van de Chinese CP lijken de Albaanse leiding enigszins in verlegenheid hebben gebracht. Ook in Albanië werd na het overlijden van Mao Tsjoeng een rouwperiode afgekondigd. De Albaanse nieuwsmedia maakten evenwel geen melding van de ontwikkelingen die weldra volgden: de machtsschuivingen en de zuiveringen. Of Albanië op die manier ongenoegen wilde uiten over de toenemend succesvolle campagne van Hua Kuo-feng en zijn aanhangers is niet duidelijk. Voorzover men weet was de thans afgezette Jao Wen de laatste Chinese topleider die Albanië bezocht. Volgens waarnemers kan de nogal koele ontvangst die Tirana de nieuwe Chinese ambassade heeft bereid wijzen op bezorgdheid dat Tirana weleens internationaal geïsoleerd zou kunnen komen te staan, wanneer de Chinese leiders de normalisatie van betrekkingen met de VS en een betere relatie met de SU zouden nastreven. Anderzijds kan er voor de huidige Albaanse windvoerders geen werkelijk alternatief bestaan voor de speciale relatie met Peking om, zoals The Economist schrijft, "to switch loyalty".

WP-strijdkrachten.

5. Op 12 oktober jl. berichtte het persagentschap Tass, dat Kolonel-Generaal Anatoli Gribkow benoemd is tot eerste plv. opperbevelhebber en Chef Staf van de WP-strijdkrachten. In deze functie volgt

hij leger-generaal

hij leger-generaal S. Stjemenko op, die in april van dit jaar overleed. Indien de praktijk uit het verleden wordt gevolgd, treedt Gribkow tevens als eerste plv. Chef van de Generale Staf van de Sovjet-strijdkrachten op. De benoeming van een opvolger voor Stjemenko is lang op zich wachten, hetgeen er op kan duiden dat men moeite heeft gehad een figuur te vinden met de geëigende militaire kwalificaties die tevens ook in politiek opzicht acceptabel was. Evenals de opperbevelhebber wordt de Chef Staf van de WP-strijdkrachten krachtens een beslissing van de regeringen van de lidstaten benoemd. Het is niet zeker of sommige WP-leden op de benoeming van een niet-Sowjet kandidaat daartoe hebben aangedrongen. De oefening "Schild-76" in Polen kan de Sovjetminister Ustinow van de SU in de gelegenheid hebben gesteld de benoemingskwestie met de vertegenwoordigers van het WP te regelen. Gribkow (57 j.) was sedert 1973 bevelhebber van het militair district Leningrad, in juni jl. berustte bij hem de leiding over de oefening "Sever", de tweede door de SU in overeenstemming met de (Helsinki-akkoorden) aangekondigde oefening. Gribkow werd op het partijcongres eerder dit jaar tot kandidaat-lid van het CC van de SU gekozen.

Graanoogst.

6. In de SU werden, zoals bekend, de landbouwperikelen van toen de graanopbrengst slechts 168 mln ton bedroeg, door de recordgraanopbrengst in het jaar 1973 (220 mln ton) gevolgd. Na opnieuw terugval in de graanproductie in 1974 (195 mln ton) en vooral 1975 lijkt de graanopbrengst van dit jaar (1976) het record van 1973 te kunnen evenaren en wellicht te breken. In okt. jl. kreeg de eerste partijsecretaris van Kazachstan, D.A. Kunajew, de Lenin-orde voor het organiseren van krachten - partij, Komsomol, leger - om "de directie van de partij op het gebied van de landbouw te verwezenlijken" (snellere binnenhalen van de oogst). In zijn dankwoord (Prawda, 28 okt. jl.) dankte Kunajew zich bijna uitsluitend tot Breznjef persoonlijk. Vroeger een eerste partijsecretaris van Kazachstan, bleef Breznjef ook als partijleider zijn persoonlijk prestige stellen op de agrarische ontwikkeling. Ondanks de mogelijkheid van een recordoogst in dit jaar

is de kloof

is de kloof tussen hetgeen in de Sowjet-landbouw wordt geïnvesteerd en de daarbij vergeleken achterblijvende stijging van het produktiepeil nog verre van overbrugd. De oogstopbrengst van dit jaar gelijkt niettemin als een overtuigend bewijs van de "vitale kracht van de landbouwpolitiek van de CPSU". In het vijfjarenplan (1976 - 1980) bevat het totale investeringsprogramma voor de landbouw een bedrag van 1 miljard roebel.

SU-Angola.

7. In oktober jl. is tussen de CPSU en de MPLA in Moskou een samenwerkingsakkoord gesloten, getekend door Leonid Breznev en Amílcar Neto. In de preambule stellen de Centrale Comité's van CPSU en MPLA, dat zij samenwerking tussen de partijen als een belangrijk onderdeel van de Sowjet-Angolese (staats)betrekkingen beschouwen. Zij zijn bereid om

- a. op alle niveaus partijcontacten te verbreden en ervaringen te wisselen op het gebied van partijwerk;
- b. regelmatig delegaties uit te wisselen en regelmatig beraad te voeren over kwesties van wederzijds belang;
- c. samen te werken bij de training van partijkaders;
- d. contacten tot stand te brengen tussen de partijpers en andere massamedia in beide landen;
- e. vriendschappelijke relaties tussen de maatschappelijke instellingen van de SU en Angola te bevorderen;
- f. jaarplannen van samenwerking tussen de twee partijen te coördineren en uit te voeren.

Tevens werd, verrassender nog, een Sowjet-Angolees Verdrag van vriendschap en samenwerking getekend met een looptijd van twintig jaar.

dit verdrag komen

dit verdrag komen de SU en Angola overeen een "all-round samenwerking op politiek, economisch, commercieel, wetenschappelijk, technologisch, militair, cultureel en andere terreinen" te ontwikkelen. De SU verklaart de politiek van niet-gebondenheid van Angola te eerbiedigen. Beide landen verklaren "de strijd tegen de imperialistische krachten en voor de eliminatie van kolonialisme en neo-kolonialisme, racisme en apartheid" te zullen voortzetten. Behalve nu met Angola heeft de SU dergelijke vriendschapsverdragen nog met India, Irak en Somalië. Bekend is het vriendschapsverdrag met Egypte in maart 1976 door president Sadat opgezegd. Bij zijn bezoek aan Moskou verklaarde de MPLA-leider omtrent China's rol in Afrika, dat China's gedrag in Afrika nu toe slechts een uiting van puur anti-Sowjetisme was: "China kan zich echter nog bevrijden van zijn pseudo-socialistische politiek en zich scharen aan de zijde van hen, die voor het socialisme strijden. Wij zijn ervan overtuigd, dat het Chinese volk in staat zal zijn de correcte weg te vinden". Niet toevallig geeft Neto hier exact het Sowjet-standpunt weer en de hoop die Moskou aan de intrede van het maoïstische tijdperk verbindt.

Sowjet-defensieuitgaven.

8. Bij de indiening van zijn begroting bij de Opperste Sowjet-Russische parlement, heeft de minister van financiën meegedeeld, dat de totale defensiebegroting voor 1977 17,2 miljard roebel bedraagt, dat is 7,6 procent van het totale budget van 1977 tegen 7,6 procent in 1976. Volgens de officiële begrotingscijfers zal de SU het komende jaar 20 miljard roebel minder voor militaire doeleinden uitgeven. Omdat ongetuigd sommige militaire posten worden ondergebracht bij andere begrotingshoofdstukken en b.v. een groot deel van de begroting voor wetenschap bestemd is voor defensiedoeleinden, lijkt de SU met de "besparing" vooral propagandistische winst te willen behalen. Westelijke kritieken van defensieuitgaven van de SU in roebels of dollars worden vaak bemoeilijkt door onzekerheid over welke componenten al dan niet onder het officiële Sowjet-budget vallen en door de eigen praktijk van prijsbepaling in de Sowjet-economie, tengevolge waarvan in het bijzonder de prijzen die de gewapende macht betaalt van haar wapens ons niet bekend zijn ("defensieroebel").

Zeer veel hangt

Zeer veel hangt bovendien af van de gevolgde berekeningsmethodiek. Volgens het "Internationaal Instituut voor Strategische Studies" (Military Balance 1976/77) kunnen, wanneer men zich op de voorlopige beramingen van de CIA baseert, de totale Sowjet-defensieuitgaven op ongeveer 11 à 13% van het BNP worden bepaald. Sommige deskundigen (W.T. Lee) zijn van oordeel dat niet alleen het grootste deel van de RDT&E (Research, Development, Testing & Evaluation) voor militaire doeleinden, maar ook de aanschaffing van wapens en uitrustingen in de officiële militaire begroting van de SU valt. Zij berekenen de Sowjet-defensieuitgaven in 1975 maar liefst tussen de 50 en 70 miljard roebel bedroegen. De CIA-berekeningen zijn gebaseerd op wat genoemd de blokkendoos-methode, waarbij getracht wordt iedere "input" van de Sowjet-militaire programma's na te gaan en vast te stellen hoe groot deze is om vervolgens de dollarprijs op deze hoeveelheden toe te passen overeenkomstig de Amerikaanse kostprijs voor gelijk materiaal. Op die manier wordt derhalve berekend wat de defensieinspanning de VS zou kosten. Vervolgens worden de dollarprijzen op hun beurt weer in roebels omgerekend volgens bepaalde "conversion rates to give more roubles per dollar" (Military Balance 1977). Sinds de nieuwe schattingen van de CIA (50 à 55 miljard roebel) die een verdubbeling van de voorgaande schatting inhielden, in 1975 werden bekendgemaakt, is uiteraard in de Sowjet-pers de kritiek op de Westerse schattingen eveneens verdubbeld. De "argumenten" luiden dat de Westerse inlichtingendiensten hun ramingen aanpassen aan de wensen van het "militair-industriële complex" en kritici in het Westen het vooringegenomen karakter van de beramingen "erkennen". Bovendien zou door de verschillen in de structuur van de Amerikaanse en Sovjet-economie elke vergelijking omtrent het aandeel van het BNP aan defensie in de twee landen tot een onderwaardering van de defensie van de VS leiden. Men kan erop wijzen dat, waar investeringen in Amerikaanse wapenfabrieken plegen te worden gefinancierd met partijkapitaal en niet uit het budget, de investeringen in wapenfabrieken (en wellicht de opslag van wapens) in de SU tot de "bijdragen aan de nationale economie" behoren, d.w.z. weliswaar tot het budget, maar niet tot het defensiebudget. Geen twijfel kan bestaan omtrent de propagandawaarde van de nu jaarlijks doorgevoerde "besnoeiing" op de Sowjet-begroting: volgens de "Prawda" heeft zelfs de "New York Times"

bezuiniging op de

bezuiniging op de Sowjet-defensie in verband gebracht met de Sowj
bekommernis met de ontwapeningsproblematiek.

Andermaal Victor Louis.

9. Zeer onlangs heeft de Sowjet-journalist Victor Louis (zie
boven) een tweede artikel in "France-Soir" gepubliceerd over de S
Sowjetbetrekkingen. In tegenstelling tot het eerste artikel preter
de journalist reeds nu een dooi in deze betrekkingen te kunnen on
ken. Klaarblijkelijk tracht hij in het Westen bezorgdheid over ee
nadering tussen de twee landen te wekken. Op 27 okt. jl. bekritis
het partijblad "Prawda", duidelijk gefirriteerd, een uitlating van
minister Kissinger, dat "een grootscheepse (Russische) aanval op
de VS niet onverschillig zou laten". Deze uitlating, aldus de "Pr
getuigt van de door Washington gekoesterde wens dat de betrekking
tussen de SU en China ook in de toekomst vertroebeld en gespannen
len blijven. Omdat de SU "tegen China niets in de zin heeft of ha
de Sowjet-dreiging, waarop minister Kissinger zinspeelt, een "klu
verzinsel". In het artikel van Victor Louis, dat te Blagovestjens
de Russisch - Chinese grens geredigeerd heet te zijn, wordt gespr
van zekere veranderingen in het Chinese gedrag langs de grens. Zi
den, meent Louis, een positieve belofte in voor de toekomstige Si
Sowjetbetrekkingen. Anti-Sowjetleuzen op Chinese huizen aan de ov
de van de rivier zouden zijn verwijderd en de Chinezen zouden tha
"vriendelijke gebaren" maken naar de Russen wanneer zij elkaar op
grensrivieren passeren. In tegenstelling tot vroeger zouden de Ch
schippers nu ook keurig de navigatieregels in acht nemen. Ook zou
toon van de Chinese propagandauitzendingen naar de SU zijn verand
Volgens Westerse waarnemers is dit evenwel nauwelijks het geval.